

การกล่าวต่อพระพุทธเจ้าเรื่องอุบายโค่นล้มกษัตริย์ลิจจวี .....
(บทความล้อตามบทความเรื่อง " การแตกความสามัคคี .... มีมาแต่ครั้งพุทธกาล ")

สมัย เด็กๆเคยมีผู้เล่าว่า วัสสการพราหมณ์ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า แล้วทูลถามว่าทำอย่างไรจึงจะโค่นล้มกษัตริย์ลิจจวีได้พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า ต้องทำให้เหล่ากษัตริย์ลิจจวีแตกความสามัคคีเสียก่อน วัสสการพราหมณ์จึงไปดำเนินอุบายตามนั้น ตอนนั้นยังสงสัยคะ ว่าทำไมพระพุทธเจ้าถึงตรัสแนะนำอย่างนั้น

จนได้มาพบข้อเขียนของ นววงศ์ จึงได้เข้าใจ แท้จริงแล้ว เราโดนหลอกมาเสียนาน และพระพุทธองค์ก็ถูกกล่าวต่อจนเสียหายมาเสียนานแล้ว

ดิฉัน เองก็ลืมนเรื่องนี้ไปเสียนานเหมือนกัน จนคุณกอนหินยิ้มเล่าขึ้นมา ถึงได้นึกได้ จึงขอแก้ต่างแทนพุทธองค์หน่อยนะคะ ด้วยการคัดลอกข้อเขียนดังกล่าวมาแสดงไว้ในที่นี้

“ เมืองปาฏลีบุตร แต่เดิมนั้น ปาฏลีบุตร เป็นแต่เพียงหมู่บ้านเล็กๆชื่อว่า ปาฏลีคาม ตั้งอยู่ฝั่งแม่น้ำคงคา บริเวณชายแดนระหว่างแคว้นมคธ กับแคว้นวัชชี ยังมีหมู่บ้านอีกหมู่บ้านหนึ่งชื่อว่า “ หมู่บ้านปิณฑคาม อยู่ในอำนาจการปกครองของพระเจ้าอชาตศัตรู ๘ โยชน และอยู่ในอำนาจการปกครองของพวกลิจจวี ๘ โยชน คือเป็นของมคธกึ่งหนึ่ง เป็นของวัชชีกึ่งหนึ่ง

ที่ หมู่บ้านนี้มีคณชาติ (พวกไม้หอม) ที่มีคามากมายไหลตามน้ำมาจากเชิงเขา พวกกษัตริย์ลิจจวีมักจะให้คนมาเก็บตัดหน้าพระเจ้าอชาตศัตรูอยู่เสมอ พระองค์ก็รู้ว่าผลประโยชน์ของรัฐมคธตกเป็นของรัฐอื่นทั้งที่มีสิทธิเสมอกัน จึงประกาศสงครามกับพวกกษัตริย์ลิจจวี เนื่องจากหมู่บ้านปาฏลีคามมีลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่มีความสำคัญในด้าน ยุทธศาสตร์ พระเจ้าอชาตศัตรูจึงส่งวัสสการพราหมณ์เคมทวารมาทำการก่อสร้าง ปรับปรุงสถานที่ จากหมู่บ้านเล็กๆให้กลายเป็นเมืองยุทธศาสตร์ เป็นรัฐกันชนระหว่างมคธกับวัชชี และเป็นที่ยรวมพลพร้อมทั้งยุทธปัจจัย ทั้งกำลังทหารและอาวุธยุทโธปกรณ์จะถูกกล้าเสี่ยงมาพักไว้ ณ ที่นี้ เพื่อที่ว่าในเวลาทีพระเจ้าอชาตศัตรูประกาศสงครามกับพวกสมาพันธรัฐลิจจวี จะได้เคลื่อนกำลังพลได้สะดวก

ใน สมัยนั้น บางรัฐในชมพูทวีปมีการปกครองในระบบสภาษัตริย์ คือชนในวรรณกษัตริย์ทั้งหลายพระองค์ร่วมกันเป็นคณะราชย์ปกครองเมือง หรือรัฐร่วมกัน ลักษณะการปกครองแบบนี้ ในสมัยพุทธกาลมีอยู่ ๓ รัฐด้วยกันคือ

๑. พระนครไพศาลี แคว้นวัชชี ปกครองโดยพวก เจ้าลิจจวี
๒. พระนครกุสินารา แคว้นมัลละ ปกครองโดยพวก มัลลกษัตริย์
๓. พระนครกบิลพัสดุ์ แคว้นสักกะ ปกครองโดยพวก ศากยราช

ขณะที่ วัสสการพราหมณ์กำลังเกณฑ์ไพร่พล ทำการก่อสร้างหมู่บ้านปาฏลีคามให้เป็นเมืองหน้าด่านอยู่นั้น พระพุทธเจ้าก็เสด็จมาถึงพร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ วัสสการพราหมณ์จึงทำบุญถวายภัตตาหารแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์ที่ติดตามและทูลถามหยั่งเชิงดูว่า พระนครไพศาลีนี้อนาคตจะเป็นอย่างไร เพราะถ้าทรงพยากรณ์ออกมาเป็นอย่างไร จะมีผลต่อการทำสงครามระหว่างมคธกับวัชชีที่กำลังจะมาถึง พระองค์ไม่ตรัสพยากรณ์จริงๆ แต่กลับหันไปถามพระอานนท์ว่า

อานนท์ ปัจจุบันนี้ชาววัชชียังประพฤติดีปหานิยธรรมกันดีอยู่หรือ

พระอานนท์ทูลตอบว่า ยังประพฤติดีกันดีอยู่ พระพุทธเจ้าข้า
ตรัส ต่อไปว่า หมู่คณะใดประพฤติดีปหานิยธรรมเป็นอันดี โดยชอบให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทแล้ว หมู่คณะนั้นพึงหวังได้แต่ความเจริญเพียงฝ่ายเดียว

อปหานิยธรรมทั้งหมด มี ๗ ประการคือ

๑. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
๒. พร้อมเพรียงกันประชุม และพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม
๓. เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่
๔. ไม่รื้อถอนสิ่งที่บัญญัติไว้
๕. ไม่ฉุดคร่าสตรี หรือกุมารีในสกุลให้ร่วมอยู่ด้วย
๖. เคารพบูชาศาสนสถาน ทำพิธีกรรมแก่เจตีย์สถาน
๗. ทำนุบำรุงสมณพราหมณ์ ตั้งจิตอยู่ว่าอรหันต์ผู้ประพฤดิชอบที่ยังไม่มาก็ขอให้มา ที่มาแล้วก็

ขอให้อยู่เป็นสุข

วัสสการพราหมณ์ฟังแล้วก็รู้ได้ด้วยปัญญาที่เดียวว่า การทำสงครามกับแคว้นวัชชี คงเป็นเรื่องยากลำบากที่จะเอาชนะได้ เว้นไว้แต่จะใช้วิธียุยงให้พวกวัชชีแตกสามัคคีเสียก่อน ด้วยเหตุนี้เอง ต่อมาภายหลัง จึงวางแผนกับพระเจ้าอชาตศัตรู ทำที่เป็นแตกมิตรกับพระเจ้าอชาตศัตรู แล้วใช้ให้ทหารเขียนตีวัสสการพราหมณ์จนบอบช้ำไปทั่วสรรพางค์กาย แล้วเอาตัวไปขังไว้ จากนั้นก็ทำเสมือนหนึ่งว่าหนีจากที่คุมขังได้ แล้วบ้ายหน้ามาขอพึ่งพวกเจ้าลิจจวี ขอสวามิภักดิ์รับใช้ราชการอยู่ด้วย

พวก เจ้าลิจจวีหลงกล ถูกยุยงให้แตกสามัคคีกัน บรรดาภษัตริย์ลิจจวีแตกมิตรจนคุมกันไม่ติด และเมื่อสถานการณ์การแตกมิตรเริ่มสับสนอม วัสสการพราหมณ์ก็ส่งสัญญาณให้พระเจ้าอชาตศัตรูกรีธาทัพบุกแคว้นวัชชีทันที ผลก็เป็นไปตามที่วางแผนไว้ทุกประการ เพราะความแตกสามัคคีโดยแท้ทีเดียว

พระ พุทธเจ้านั้น ทรงทราบดีว่า ชะตากรรมของแคว้นวัชชีจะเป็นอย่างไร แต่ก็ไม่ตรัสตรงๆ ตรัสไปในทำนองว่าอย่ารบกับวัชชีเลย เขามีธรรมอันพร้อมเพรียงกัน อยู่ผาสุกดีแล้ว ย่อมไม่มีวันล่มสลายได้ง่ายๆ แต่วัสสการพราหมณ์ไม่หยุดแค่นั้น ด้วยความเป็นเสนาธิการทหาร จึงเอาไปคิดต่อถึงแผนการที่จะล้มจักรวรรดิวัชชีให้จงได้ ข้อนี้ก็เป็นการของสัตว์

เคย มีผู้ตั้งคำถามว่า พระพุทธองค์ทรงชี้แนะช่องทางให้กับวัสสการพราหมณ์กระนั้นหรือ ตอบว่า คนที่คิดอย่างนี้ก็เพราะใช้ความเป็นปฤชฌนไปคะเนนำพระทัยของพระองค์ เชื่อว่าพระองค์แล้ว ย่อมไม่ยินดีให้สัตว์ได้รับภัยแม้แต่เท่าสักวารถอยขีดข่วนให้ระคายผิวหนัง จะกล่าวไปไยถึงการได้รับภัยจนถึงแก่ชีวิต พระองค์ย่อมไม่มีส่วนในการทำสงครามใดๆตลอดพระชนมายุ ท่าทีต่อเรื่องนี้ของพระองค์มีลักษณะหัตถทานว่า อย่าทำเลย แต่วัสสการพราหมณ์มีความเจ้าเล่ห์ทางการทหารอยู่โดยสัญชาตญาณของความ เป็น เสนาธิการ จึงดำริไปเช่นนั้นตามสันดานของที่ปรึกษาทางทหารนั่นเอง

ในคัมภีร์ อ.อ. สดต ๓๗/๖๐ มีข้อความกล่าวว่า การที่พระองค์ตรัสแนะไปเช่นนั้น เพราะดำริในพระทัยว่า

“ แม้เมื่อเราไม่กล่าว เพียง ๒ – ๓ วันเท่านั้น พระเจ้าอชาตศัตรูก็จักเสด็จไปจับเจ้าวัชชีไว้ทั้งหมด แต่ครั้นเรากล่าวแล้ว อชาตศัตรูต้องใช้เวลาอย่างน้อย ๓ ปี จึงจะทำลายพวกลิจจวีผู้สามัคคีได้ การมีชีวิตอยู่แม้เพียงเท่านี้ ก็นับว่าประเสริฐ”

นี่เป็นอรรถกถาวิจฉัย ไม่ว่าจะเป็นอย่างนี้หรือไม่ก็ตาม พระองค์ย่อมไม่ยินดี และไม่มีส่วนแห่งการสงครามอย่างแน่นอน ....”